

מתורתו של צדיק אבייר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט
לקט דרושים ומאמרים, בכיבוד פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת
שנלקטו מכל ספריו הק'

בס"ד, פר' נשא תשפ"ה

בית יעקב

סודות התורה - עקר למודה

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם. יברכך ה' וישמרך. יאר ה' פניו אליך ויחנך. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו כג-כו).

צריך לעסוק בכל חלקי הפרד"ס, אך בעיקר בסוד

תורתנו הקדושה אין לה שעור ומדה, וכל חלקיה חשובים, מתוקים מדבש ונפת צופים. שבעים פנים לה לתורה, ובשלש עשרה מדות היא נדרשת. ארבע דרכים מרכזיות יש ללמודה, ואלו הן: פשט, רמז, דרש וסוד, וסימניהם - 'פרד"ס'. אכן, עם כל חשיבותם של כל חלקי התורה, אשר אין להעריכם זה כנגד זה, מכל מקום דרוגות יש בהם זו למעלה מזו, והמעלה העליונה היא למוד פנימיות התורה וסודותיה. כי בידיעת סודות התורה יוכל האדם להבין כיצד זכו האבות הקדושים למעלתם, ולדעת את דרכי עבודתם עם בוראם בדבקות עלאה, שעל ידה נתעלו מעל כל הבוראים. וככל שיוסיף האדם בידיעת סודות התורה, כך יוסיף לרומם את שם ה'.

התורה - מקור הברכה

רבנו זי"ע א" (פיתוחי חותם) מפרש על פי זה בדרך נוספת את פסוקי ברכת הכהנים. כי הנה, אין ברכה כהתורה, והיא מקור הברכה, וכפי שנתבאר בדברי רבותינו זכונם לברכה (ריש ספר הבחיר המיוחס לרבי נחוניא בן הקנה), שהתורה מתחילה באות ב', משום שהיא הברכה.

ידיעת שמו יתברך בלימוד סודות התורה

כאמור, מתוך ארבעת חלקי התורה, פשט רמז דרש וסוד - הרי שחלק הסוד הוא העקרי שבה, משום שעל ידו יוכל האדם לדעת ולהכיר את אלהותו יתברך, ויבין את דרכי עבודתו. וכפי שבארנו בזהר הקדוש (ח"א קעח): את הפסוק (תהלים צא ד) "אשגבהו כי ידע שמ", שעל ידי שיגיע האדם את שמו יתברך בלימוד סודות התורה שבחכמת האמת, יזכה להתעלות בעבודת הקדש, ובה מתגדל ומתקדש שמו יתברך.

ברכת התורה - בלימוד כל חלקיה

על כך אומר פאן הכתוב: 'כה תברכו את בני ישראל' - היא ברכת התורה, ובמה זכנו לתורה? 'אמור להם' שיעסקו בכל כחם בתורה עד שיזכו לכל חלקיה. 'וברכך ה' וישמרך' - זהו למוד הפשט, 'אר ה' - אלו דרשות התורה, 'ישא ה' לעינת רמז, 'ושמו את שמי' - אלו סודות התורה המפרשים את שמותיו של הקדוש ברוך הוא, ובידיעת שמו יתברך יתקיים 'ואני אברכם', שהיא התכלית הנרצית.

יראת יעקב

בברכת כהנים נתקנים העולמות

כיצד זוכה לכך

וזהו הכונה, כה תברכו את בני ישראל, דהיינו, כל אחד ואחד מישראל ברכו אותו כדי שיזכה שישירו עליו נפש רוח ונשמה. וזה תלוי בהתקדש גופם, וזהו אמור, אמור עם הכולל גימטריא רמ"ח, כמו שאמרו רבותינו זכונם לברכה (וזהר ח"ג קמז), והרמז הוא, שיקדשו רמ"ח אברים שלהם שיהיו מקדשים כדי שיהיו ראויים לקבל נפש רוח ונשמה ממקום עליון:

רומז לנפש

וזהו יברכך ה' וישמרך, זה רומז לנפש, דהיינו יברכך ה' והברכה היא שיתן לך נפש ממקום עליון. וישמרך, לרמז דידוע דמי שיש לו כי אם נפש עדין צריך שמירה מן המזיקין והמקטרגים, וזהו שאמר וישמרך, לומר כיון שעכשו בעל נפש אתה דוקא צריך שמירה, לפיכך וישמרך:

רומז לרוח

ואם זכית יותר יתן לך רוח ממקום עליון, וזהו יאר ה' פניו אליך שיתן לך רוח, ויחנך יתן לך חן, דהיינו שמאחר שזכית לרוח, מעתה סיעתא דשמיא עמך, ויעזורך עד שתעלה מעלה יתרה ותמצא חן להשיג עוד נשמה, וגם נשמה לנשמה. והנה נשמה לנשמה נקראת 'חיה' כידוע (עין חיים שם), וכן ראשי תבות נשמה חיה, וזהו יתן לך חן, דהיינו שתזכה להשיג נשמה וחיה שהוא ראשי תבות 'חן':

רומז לנשמה

וזהו נמי שאמר אחר כך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, שלום רומז לנשמה הנקראת 'שלום' על שמו של הקדוש ברוך הוא שנקרא 'שלום'. ועוד, שלום, שלום מן החטא, שמאחר שזוכה אדם לנשמה רחוק הוא מן החטא:

רומז לנשמה לנשמה

ושמו את שמי על בני ישראל, היא נשמה לנשמה, שמי קרי בה שם יו"ד, דידוע דהחיה שהיא נשמה לנשמה רמוזה בקוץ היו"ד, והקוץ הזה הוא בעצמו נשמת גוף היו"ד שהוא הנשמה, ולפיכך ראוי לקרא הקוץ הזה שם יו"ד, דהיינו נשמת היו"ד. וכיון שזוכה אדם לזה, שוב אין חטא בא על ידו, וזהו שמסכים ואני אברכם, שזו היא הברכה השלמה. (פיתוחי חותם)

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם. יברכך ה' וישמרך. יאר ה' פניו אליך ויחנך. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו כג-כו).

אפשר לרמז, דברכת כהנים מעלתה גדולה לאין קץ, כידוע מדברי זהר הקדוש (ח"ג קמח-קמז) ומדברי האר"י ז"ל (שער הכוונות חזרת העמידה דרוש ה), דבעת ברכת כהנים כל העולמות העליונים מתתקנים בשלמות מראש ועד סוף, ויורדת ברכה בכל העולמות כלם מלמעלה למטה. וידוע, דראש הספירות הוא כתר וסוף הספירות היא מלכות, ועל ידי ברכת כהנים יורדים הברכות מראש מקור הברכות שהוא כתר עליון, עד סוף שהיא המלכות. והנה המלכות נקראת 'פה'. ועוד, מצינו ד'ישראל' הוא חשבון ראשי תבות של עשר ספירות, וכשעושים רצונו של מקום מתברכים מעשר ספירות הרמוזים בשמם. וזהו שרמז כאן כה תברכו, כה היא מדת המלכות, תברכו אותיות 'בכתר', לרמז שמתברכים מכתר ועד 'כה' שהיא המלכות. ואמר הקדוש ברוך הוא למשה שיברך לבני ישראל שזאת הברכה רמוזה בשמם, שהרי שם 'ישראל' גימטריא ראשי תבות של עשר ספירות, וזהו שאמר את בני ישראל אמור להם, דהיינו אמור להם וברך שזאת הברכה רמוזה בשמם, וזהו אמור להם. ואחר כך אמר לו אפן הברכה שבה יברך אהרן את ישראל בעשר ספירות, וזו היא יברכך ה' וישמרך, זה כנגד כח"ב, וברכת יאר כנגד חג"ת, וברכת ישא כנגד נה"י, ושמו את [שמי על] בני ישראל כנגד המלכות, זו היא עקר הברכה, ואמר לו הקדוש ברוך הוא ואני אברכם, דהיינו אוריד להם הברכות ממקור הברכות. (פיתוחי חותם)

המקדש עצמו כראוי יכול לזכות לנר"ן ונשמה לנשמה

אי נמי, יש לרמז ברכת כהנים על פטרות כל אחד ואחד מישראל, שצריך לנהג טהרה ופרישות כדי שיזכה לנפש רוח ונשמה ממקום עליון, דכאשר האדם יקדש גופו כראוי, בזה זוכה שתשרה עליו נפש רוח ונשמה כראוי, ואם זכה ביוהרה, זוכה לקנות גם נשמה לנשמה, ומי שזכה להיות לו נשמה לנשמה אין חטא בא על ידו, כמו שכתב האר"י ז"ל (עין חיים שער ו פ"ב):

באור יעקב

ונשמרתם מאד לנפשתיכם

תלו לו הודיו את הקמט בצוארו, ומאז ואילך ההורים שמרו עליו כבבת עיניהם שלא יסיר כלל את הקמט מעליו כפי שהורה רבנו, וכדי שלא ישאר ללא קמט יותר מהזמן הקצוב שרובנו קצב להם. כך היה עד שהנער גדל והגיע לגיל שלוש עשרה למצוות. אז ספרו האב והאם לבנם את כל ענין הקמט מהחל ועד כלה, וצוו עליו כי מעתה ואילך ישמר לבדו על עצמו מאוד שלא ישאר רגע אחד בלי קמט, ולכל הפחות לא יותר מהזמן הקצוב שהרב קצב. מאז והלאה ההורים כבר לא השגיחו עליו כמקדם.

באחד הימים יצא הנער מביתו אל הנהר לשחות, ובחזרתו לביתו נכנס לחדרו ושכב לישן, ולמחרת בבקר מצאו אותו מת רח"ל, ללא רוח חיים על משתו. לאחר התבוננות בענין מצאו את בגדיו ומלבושיו, ואז הבינו כי ל"ע הבן נשאר בלי קמט יותר מהזמן שקצב להם רבנו הקדוש זיע"א, ולכן נסתלק מהעולם. ואולם, האב חפץ מאוד בילד נוסף, שהרי היה זה בנו יחידו שנפטר לו ל"ע, וידע כי דברי רבנו ה"אביר יעקב" זיע"א לא ילכו לריק, ואם רבנו ברוך אותו, בודאי לא התכונן כי ברכתו תשוב ריקם וכי הבן שנוול מברכתו ימות.

ואמנם, אמונתו היתה פה גדולה, עד שלאחר שנה נולד להם בן נוסף, וגם לבן השני קשר את הקמט שהיה על הבן הראשון כדי שיחיה לאורך ימים ושנים. לימים, ספר הבן הזה השני את הספור המפלא על אביו מולידו [כשבאותה שעה היה בן זה כבר בן חמשים שנה], כשהוא מראה לכלם את הקמט שכתב רבנו זיע"א לאחיו הראשון ז"ל, אותו הוא קושר על צוארו יומם ולילה על פי בקשת הוריו, וכך הוא חי את חייו בטוב ובנעימים.

בין יהודי העיר גרבה שבתונים התגורר יהודי פלוני, נגיד ועתיר נכסיו, אבל לעמדת זאת צרה גדולה העיבה על חייו. הוא היה נשוי כבר שנים רבות ועדיין לא זכה להפקד בפרי בטן. הוא נסה לבקר אצל רופאים שונים אבל אף אחד מהם לא יכל לעזור לו, והוא לא ראה בכלל אפילו לא את קרן האור שבקצה המנהרה החשוכה.

באחד הימים הגיע רבנו ה"אביר יעקב" זיע"א לבקור בעיר גרבה, וכאשר שמע האיש כי רבנו מגיע לעיר, החליט לילך אצל רבנו כדי שיתפלל עליו ויברך אותו. ידוע ידע כי רבנו מלמד בנסים ועושה נפלאות גדול, ואם כן, לבטח יפעל אצלו ישועה. בהגיע רבנו לגרבה, נכנס האיש אל אכסנייתו של רבנו, ובקול בוכים ספר לרבנו כי הוא חשוך בנים כבר שנים רבות, וכי הוא מבקש מרבנו שיתפלל להשי"ת ויבקש עליו רחמים שיפקד במהרה בזרע של קימא.

תחנוניו של האיש נפלו אכן על אזנים פרויות. רבנו הקדוש נעתר לבקשתו, והתפלל עליו לזכות להפקד בבן זכר. לאחר שסיים את התפלה, העניק לו רבנו קמט אחד ואמר לו כדברים הללו: "לשנה הבאה יולד לך בן זכר, ותכף כאשר יצא הולד לאויר העולם, תתלה את הקמט הזה על צוארו של התינוק, אבל בתנאי שלעולם, כל ימי חייו, לא יוריד את הקמט מצוארו. ואם ח"ו יוריד הילד את הקמט פעם אחת מצוארו לאיזה זמן קצוב כלשהוא [מספר הספור לא זכר לכמה זמן רבנו קצב], וישאר ללא הקמט, אזי הוא ימות רח"ל תכף ומיד".

לשנה הבאה, כהבטחת רבנו זיע"א נולד לאיש בן זכר, ותכף ומיד

קדושת יעקב

ישראל יגאלו בזכות השתתפות בצער השכינה

וזהו וידבר ה' אל משה לאמר, דבור קשה (ראה מכות יא.) לעמדת דברך נצב' וכו' (תהלים קיט פט), הסובלת גלות הקשה על דרך 'עמו אנכי בצרה' וכו' (שם צא טו), אל משה בעלה דמטרוניתא (וזהו ח"א רלו) שסבל צערה בגלות מצרים וכו' לעמדת כל ישראל, כההיא שקול וכו' (תנחומא בשלח י), אשה אחת במצרים ילדה ששים רבוא וכו' (שהש"ר א ג), לומר לכל בני ישראל כידוע, שגם לרבות בשאר גליות וכו', שסוף כל סוף לאמר זו אשה יראת ה', להתפאר בבגדי תפארתה ולחלק שלל לכל בנייה שסבלו עמה בצרתה וכו'.

וזהו נמי נשוא את ראש בני גרשון גם הם, לעמדת כל הרמז הנזכר וכו', ודהינו, שעוד בו גם כן נשיאות ראש לכל בני מטרוניתא, שהיו עמה בצערה גם בכלל תרוכיה בגלות וכו', וזהו גם הם, בכללה, לשמח בשמחתה בעת זמן נשיאות ראשה בגאלתה, שכל מעלותיה נכללים בזה וכו', והינו לומר גם כן שגם הם בכלל הרמת הראש וכו', דלא מבעיא למימר הרמת מלכות שמים בזמן הגאלה וכו', אלא נשוא את ראש בני גרשון גם הם, לעמדת שיהיו עמה בצרה וכו', ולפיכך נקרא בשם בני גרשון לעמדת התרוכין שסבלו להם וכו', וכההיא (כ"י) [ו] בפשעכם שלחה אמתם וכו' (ישעיה נ א), ולפיכך בני גרשון סובלים צרת גרושיה וכו' (פתח האוהל)

וידבר ה' אל משה לאמר. נשוא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם. מן שלשים שנה ומעלה עד בן חמשים שנה תפקד אותם כל הבא לצבא צבא לעבד עבדה באהל מועד. זאת עבדת משפחת הגרשני לעבד ולמשא (ד כא-כד)

ואם אפשר לרמז אלו הכתובים לעמדת בני הגלות הסובלים בגלותם צער השכינה כ"ב-יכו"ל אשר היא עמם בגלותם כידוע, גלו לבבל שכינה עמם וכו' (מגילה כט.) שכיון ששוכחים צרתם גם בגלותם ורק המה להם בצרת מלכות שמים כל גלותם לעקר כנוכר וכו', גם להם תחת זה גאלה תהיה להם בעת גאלתה ברב עז ושלום, לשמח בשמחתה, כידוע על פסוק (ישעיה נה יב) 'כי בשמחה תצאו וכו', וכל זה מפורש ומבאר בזהר הקדוש בכמה וכמה מעלות טובות בארץ וברחב (ראה וזהו ח"א רמב.) שגם לרבות על פסוק (ויקרא כו מד) 'ואף גם זאת וכו', וכבר רמזנו בפרשה דלעיל (ב"ה) בסיעתא דשמיא ב'דגל מחנה אפרים ימו', שלעמדת מבפנים בני גרשון וכו', לרמז גם כן בזה, שהגם שסוף סוף אחר החרבן תרוכין וגרושין וכו', ואפלו הכי שכינה לא זזה מכתל מערבי (שמ"ר ב ב), לסימן טוב לישראל המשתפים בצערה גם בגלות כנוכר וכו', שעתידיה העטרה לחזר לישנה וכו'.